

Zondag van het Woord van God

24 januari 2021 – een handreiking

Katholieke Bijbelstichting
Veemarktstraat 48
4811 ZH Breda

Bijbelteksten en sommige overige teksten: @ KBS, alle rechten voorbehouden
Overige teksten zijn ontleend aan (zie verwijzingen):
Pauselijke Raad voor de Bevordering van de Nieuwe Evangelisatie
Congregatie voor de goddelijke Eredienst en de discipline van de Sacramenten

Ter inleiding

Wie Jezus Christus wil leren kennen, moet de (gehele) Schrift lezen; dat houdt de heilige Hieronymus ons voor in zijn commentaar op de profeet Jesaja. Om de Schrift beter te begrijpen en om door het Woord gegrepen te worden is het goed –en zelfs nodig– je er dagelijks in te verdiepen. De profeet Jesaja verwoordt het zo: *“Komt allen die dorst hebt, hier is water; en gij, die geen geld hebt, komt, koopt koren en eet zonder geld, en drinkt zonder betaling wijn en melk. Waarom besteedt gij geld aan wat geen brood is, en uw loon aan iets wat niet verzadigt? Luistert aandachtig naar Mij, en gij zult eten wat goed is, en uw honger stillen met uitgelezen spijs. Neigt uw oor en komt naar Mij, luistert en gij zult leven.”* (Jesaja 55,1-3)

Paus Franciscus heeft in 2019 een zondag van het Woord van God ingesteld. Die zondag is de derde zondag door het jaar. Dit jaar valt die zondag op 24 januari 2021, maar de paus onderstreept dat de aandacht voor de Schrift zich niet mag beperken tot die ene zondag. Het is bedoeld als aanzet om zoveel mogelijk de Bijbel ter hand te nemen.

De teksten uit de Bijbel kunnen we op vele momenten horen: in de (zondagse en dagelijkse) eucharistie, in de gebedsmomenten die er zijn, als we het getijdengebed bidden, als we gezamenlijk het Allerheiligste Sacrament aanbidden, als we ons aansluiten bij een bijbelgroep, als we ons persoonlijk verdiepen in de dagelijks lezingen van het liturgische rooster.

Deze brochure bevat teksten van de pauselijke Raad voor de Bevordering van de Nieuwe Evangelisatie, van de Congregatie voor de Goddelijke Eredienst en de Discipline van de Sacramenten en van de Katholieke Bijbelstichting. Ze kunnen helpen om in het gezin, thuis of in een kleine groep de Schrift te lezen, zich erop te bezinnen en er mee te bidden en te leven.

Het is aanbevelenswaardig dat zij die in de eucharistie of andere viering uit de Schrift lezen zich daar op bijzondere wijze op voorbereiden door zich in de Schrift te verdiepen. Door samen ook de inleiding op het lectionarium te lezen en te bestuderen, ontstaat er meer inzicht in het dienstwerk van de lector en lectrice in de liturgie.

Minstens op de Zondag van het Woord van God kan het Evangeliarium op een feestelijke manier worden binnengedragen door de diaken (en bij diens afwezigheid: de celebrant). Degene die de homilie verzorgt, kan op een bijzondere wijze stilstaan bij de rol van de Schrift in de liturgie, en vooral bij de rol ervan in het leven van elke christengelovige.

+ Mgr. Johannes Liesen

Referent voor de Bijbel namens de Nederlandse bisschoppenconferentie

Inhoudsopgave

- 3 Ter inleiding
- 5 Notitie over De Zondag van het Woord van God
- 11 Het Woord van God in het gezin
- 15 Het Woord van God thuis gedurende de corona-pandemie
- 21 Bidden met het Woord van God
- 25 Het Woord van God in de Eucharistie
- 32 Het logo van de zondag van het Woord van God

Notitie over DE ZONDAG VAN HET WOORD VAN GOD

De zondag van het Woord van God, ingesteld door Paus Franciscus en elk jaar te houden op de derde zondag van de gewone tijd,¹ herinnert ons, herders en gelovigen, aan het belang en de waarde van de Heilige Schrift voor het christelijk leven, evenals aan de relatie tussen het Woord van God en de liturgie: “Als christenen zijn wij één volk, dat onze pelgrimstocht door de geschiedenis maakt, ondersteund door de Heer, aanwezig in ons midden, die tot ons spreekt en ons voedt. Een dag die gewijd is aan de Bijbel moet niet gezien worden als iets wat geschiedt eenmaal per jaar, maar als eenmaal voor het hele jaar, want het is voor ons dringend noodzakelijk om intiem vertrouwd te worden met de Heilige Schrift en de Verrezen Heer, die niet ophoudt het Woord en het Brood te breken in de gemeenschap van gelovigen. Daarom is het voor ons nodig om een blijvend vertrouwelijke band aan te gaan met de Heilige Schrift; anders blijft het hart koud en blijven de ogen gesloten, getroffen als we zijn door talloze vormen van blindheid”.²

Deze zondag is dus een goede gelegenheid om enkele documenten van de Kerk te herlezen³ en vooral de *Praenotanda* van het *Ordo Lectionum Missae*, die een synthese vormen van de theologische, rituele en pastorale principes met betrekking tot het woord van God dat tijdens de Mis wordt verkondigd, maar die ook gelden in elke liturgische viering (Sacramenten, sacramentaliën, Getijdengebed).⁴

1 Vgl. Franciscus, Apostolische brief *Motu proprio Aperuit illis*, 30 november 2019.

2 Franciscus, *Aperuit illis*, n. 8; Vaticaans Concilie II, Constitutie *Dei Verbum*, n. 25: “Daarom is het noodzakelijk, dat alle clerici, vooral de priesters en alle anderen die als diaken of catechist rechtmatig de dienst van het Woord vervullen, door geregelde vrome lezing en zorgvuldige studie met de Schrift vergroeid raken. Niemand van hen zij, terwijl hij de overvloedige rijkdommen van het goddelijk Woord aan de hem toevertrouwde gelovigen moet meedelen, vooral in de heilige liturgie, ‘een holle uiterlijke prediker van het woord Gods, waarnaar hij innerlijk niet luistert’. Insgelijks spoort de Heilige Kerkvergadering met bijzondere nadruk alle christengelovigen en vooral de leden van religieuze gemeenschappen aan, om door veelvuldige lezing van de goddelijke geschriften ‘de alles overtreffende kennis van Christus Jezus’ (Fil. 3,8) te verwerven. ‘Want wie de Schrift niet kent, kent Christus niet.’”

3 Vaticaans Concilie II, Constitutie *Dei Verbum*; Benedictus XVI, Apostolische Exhortatie *Verbum Domini*.

4 *Deze noot maakt geen deel uit van de notitie en is toegevoegd om te helpen bij het lezen van het document waarnaar in de notitie verwezen wordt, dwz de Inleiding (Praenotanda) op de Ordening van de lezingen van de Mis. De Ordening van de Lezingen van de Mis is gepubliceerd in: Liturgische documentatie IV, (NRL, 2006) blz.3-72, de praenotanda zijn een onderdeel van deze uitgave: blz.9-16. Voor bestellingen zie: <https://rkliturgie.nl/nrl-publicaties-webshop/dl-4-inleiding-op-het-lectionarium>.*

1. Door middel van de bijbelse lezingen die verkondigd worden in de liturgie spreekt God tot zijn volk en verkondigt Christus zelf zijn Evangelie;⁵ Christus is het centrum en de volheid van de hele Schrift, zowel het Oude als het Nieuwe Testament.⁶ Het luisteren naar het Evangelie, het hoogtepunt van de Liturgie van het Woord,⁷ wordt gekenmerkt door een bijzondere verering, die⁸ niet alleen door gebaren en acclamaties, maar ook door het Evangelieboek zelf tot uitdrukking komt.⁹ Een van de rituele mogelijkheden die geschikt zijn voor deze zondag zou de entredeprocessie met het Evangeliarium kunnen zijn¹⁰ of, wanneer geen evangelieprocessie plaatsvindt, het eenvoudigweg plaatsen van het Evangelie-boek op het altaar.¹¹
2. De ordening van de bijbelse lezingen die de Kerk in het Lectionarium heeft vastgelegd, opent de weg naar het begrijpen van het geheel van Gods woord.¹² Het is daarom noodzakelijk om de aangegeven lezingen te respecteren, zonder ze te vervangen of te verwijderen, en alleen versies van de Bijbel te gebruiken die zijn goedgekeurd voor liturgisch gebruik.¹³ De verkondiging van de teksten van het Lectionarium vormt een band van eenheid tussen alle gelovigen die ze horen. Een begrip van de structuur en het doel van de Liturgie van het Woord helpt de bijeenkomst van de gelovigenom Gods reddende woord te ontvangen.¹⁴
3. Het zingen van de antwoordpsalm, het antwoord van de biddende Kerk, wordt aanbevolen;¹⁵ de functie van de psalmist¹⁶ in elke gemeenschap moet daarom worden versterkt.¹⁷

4 Cf. *Sacrosanctum Concilium*, nn. 7, 33; *Institutio generalis Missalis Romani* (IGMR), n. 29; *Ordo lectionum Missae* (OLM), n. 12.

6 Cf. OLM, n. 5.

7 Cf. IGMR, n. 60; OLM, n. 13.

8 Cf. OLM, n. 17; *Caeremoniale Episcoporum*, n. 74.

9 Cf. OLM, nn. 36, 113.

10 Cf. IGMR, nn. 120, 133.

11 Zie IGMR, n. 117.

12 Cf. IGMR, n. 57; OLM, n. 60.

13 Cf. OLM, nn. 12, 14, 37, 111.

14 Cf. OLM, n. 45.

15 Cf. IGMR, n. 61; OLM, n. 19-20.

16 *Deze noot maakt geen deel uit van de notitie en is toegevoegd om te helpen bij het lezen van het document: de functie van psalmist wordt vaak vervuld door de cantor of lector.*

17 Cf. OLM, n. 56.

4. Gedurende het hele liturgische jaar worden in de homilie de mysteries van het geloof en de normen van het christelijke leven verklaard vanuit de bijbelse lezingen.¹⁸ “De herders op de eerste plaats dragen de grote verantwoordelijkheid om de Heilige Schrift uit te leggen en allen op toegankelijke wijze te laten verstaan. Omdat het het boek van het volk is, moeten zij die geroepen zijn om dienaar van het Woord van God te zijn, een dringende behoefte voelen om het voor de eigen gemeenschap toegankelijk te maken”.¹⁹ Bisschoppen, priesters en diakens moeten zich engageren om dit ambt met bijzondere toewijding uit te voeren, gebruik makend van de middelen die de Kerk voorstelt.²⁰
5. Bijzonder belang komt toe aan de stilte die de overweging bevordert en het mogelijk maakt dat het Woord van God innerlijk wordt ontvangen door degene ernaar luistert.²¹
6. De Kerk heeft altijd bijzondere aandacht besteed aan hen die het woord van God in de samenkomst verkondigen: priesters, diakenen en lectoren. Dit dienstwerk vereist een specifieke innerlijke en uiterlijke voorbereiding, vertrouwdheid met de te verkondigen tekst en de nodige oefening in het duidelijk verkondigen ervan, waarbij elke vorm van improvisatie moet worden vermeden.²² Het is mogelijk om aan de lezingen korte en geschikte inleidingen (monitiones) te laten voorafgaan.²³
7. Omwille van de waarde die het Woord van God heeft, nodigt de Kerk uit om zorg te dragen voor de ambo vanwaar het wordt verkondigd.²⁴ Het is geen functioneel meubelstuk, maar de plaats die past bij de waardigheid van het woord van God, in overeenstemming met het altaar: in feite spreken we over de tafel van Gods woord en de tafel van het Lichaam van Christus, waarbij we zowel naar het ambo als vooral naar het altaar verwijzen.²⁵ De ambo is voorbehouden voor de lezingen, het zingen van de antwoordpsalm en de Paasboodschap; de preek en de intenties van het universele gebed kunnen van hier uitgesproken worden, terwijl het minder geschikt is om er naar toe te gaan voor toelichtingen, mededelingen of voor het leiden van de zang.²⁶

18 Vgl. OLM, n. 24; Congregatie voor de Goddelijke Eredienst en de Regeling van de Sacramenten, *Homiletische Gids*, n. 16.

19 Francis, *Aperuit illis*, n. 5; *Homiletische Gids*, n. 26.

20 Vgl. Franciscus, Apostolische aansporing *Evangelii Gaudium*, nn. 135-144; *Homiletische Gids*.

21 Cf. IGMR, n. 56; OLM, n. 28.

22 Cf. OLM, nn. 14, 49.

23 Cf. OLM, nn. 15, 42.

24 Cf. IGMR, n. 309; OLM, n. 16.

25 Cf. OLM, n. 32.

26 Cf. OLM, n. 33.

8. De boeken met de lezingen uit de Heilige Schrift zetten degenen die er naar luisteren aan tot een verering voor het mysterie van God die spreekt tot zijn volk.²⁷ Daarom wordt gevraagd om zorgen te dragen voor de materiële waarde en het juiste gebruik ervan. Het is ongepast om gebruik te maken van folders, fotokopieën en andere hulpmiddelen ter vervanging van liturgische boeken.²⁸

9. Vóór of na de dagen van de Zondag van het Woord van God is het gepast vormingsbijeenkomsten te bevorderen om de aandacht te richten op het belang van de Heilige Schrift in de liturgische vieringen; het kan een gelegenheid zijn om beter te begrijpen hoe de Kerk in het gebed de Heilige Schrift leest met continue, semi-continue en typologische lezingen en welke de criteria zijn met betrekking tot de liturgische verdeling van de verschillende bijbelboeken in de loop van het jaar en de tijden ervan, en met betrekking tot de structuur van de cycli van de lezingen in de mis op zon- en weekdagen.²⁹

10. De zondag van het Woord van God is ook een gunstige gelegenheid om het verband tussen de Heilige Schrift en het Getijdengebed, het bidden van de Psalmen en Kantiëken van het Officie en de Bijbelse lezingen te verdiepen. Dit kan gebeuren door het bevorderen van de gemeenschapsviering van de Laudan en de Vespers.³⁰ Onder de vele heiligen, die allemaal getuigen zijn van het Evangelie van Jezus Christus, kan de heilige Hiëronymus als voorbeeld worden gesteld vanwege de grote liefde die hij had voor het woord van God. Paus Franciscus noemt hem “een onvermoeibare geleerde, vertaler en exegeet”. Hiëronymus had een grondige kennis van de Schrift, en een ijver om hun leer bekend te maken. In zijn aandachtig luisteren naar de Schrift leerde Hiëronymus zichzelf kennen en vond hij het gelaat van God en van zijn broeders en zusters. Hij werd ook bevestigd in zijn voorliefde voor het gemeenschapsleven.”³¹

27 Cf. OLM, n. 35; *Caeremoniale Episcoporum*, n. 115.

28 Cf. OLM, n. 37.

29 Cf. OLM, nn. 58-110; *Homiletische Gids*, nn. 37-156.

30 *Institutio generalis de Liturgia Horarum*, n. 140: “De lezing van de heilige Schrift, die naar oud gebruik in de liturgie niet alleen tijdens de eucharistieviering maar ook tijdens het getijdengebed plaatsvindt, moet bij alle christenen in hoge eer worden gehouden, vooral omdat deze lezing door de kerk zelf wordt bepaald en niet aan de keuze of de gemoedsgesteltenis van een afzonderlijke persoon wordt overgelaten. De schriftlezing is immers bedoeld om het mysterie van Christus’ bruid te ontvouwen. [...] Bovendien gaat de lezing van de heilige Schrift in de liturgische viering altijd samen met gebed.”

31 Zie Franciscus, apostolische brief *Scripturæ sacrae affectus*, op de zestiende-honderdste verjaardag van de dood van de heilige Hiëronymus, 30 september 2020.

Deze notitie is bedoeld als een bijdrage om in het licht van de Zondag van het Woord van God het besef te wekken van het belang van de Heilige Schrift voor ons leven als gelovigen vanuit de weerklank ervan in de liturgie die ons plaatst in een levende en permanente dialoog met God. “Het Woord van God, dat vooral in de Eucharistie wordt aanhoord en gevierd, voedt en versterkt de christenen innerlijk en stelt hen in staat tot een authentiek evangelisch getuigenis in het dagelijks leven”.³²

Vanuit de Congregatie voor de Goddelijke Eredienst en de Regeling van de Sacramenten,

17 december 2020

Robert Card. Sarah *Prefect*

+ Arthur Roche Aartsbisschop *secretaris*

32 Vgl. Franciscus, Apostolische Aansporing *Evangelii Gaudium*, n. 174

Het woord van God in het gezin¹

Na de Synode over het Woord van God (2008) werd de post-synodale Aansporing *Verbum Domini* gepubliceerd.² Hierin staat met betrekking tot het woord van God en het gezin:

Uit het grote mysterie van het huwelijk vloeit een onontbeerlijke *verantwoordelijkheid van de ouders ten opzichte van de kinderen* voort. Tot een authentiek vader- en moederschap hoort immers het meedelen en getuigen van de zin van het leven in Christus: door middel van de trouw en de eenheid van het gezinsleven zijn de gehuwden tegenover hun kinderen de eerste verkondigers van het Woord van God. De kerkgemeenschap moet hen ondersteunen en helpen om het gebed in het gezin, het luisteren naar het Woord, de kennis van de bijbel te ontwikkelen. Daarom wenst de synode dat *ieder huis zijn bijbel heeft* en deze op waardige wijze bewaart, zodat die kan worden gelezen en worden gebruikt voor het gebed. De noodzakelijke hulp hierbij kan worden geboden door priesters, diakens en goed voorbereide leken. De synode heeft ook de vorming aanbevolen van kleine gemeenschappen tussen gezinnen waarin men zich kan wijden aan het gebed en het gemeenschappelijk overwegen van geschikte passages uit de Schrift.

Verbum Domini, 85

Op de Zondag van het woord van God komt het gezin samen en plaatst in hun midden een kruisbeeld, een beeldtenis van de Moeder van God, een kaars en de heilige Schrift.

Een lid van het gezin steekt de kaars aan en zegt:

Licht van Christus

Allen antwoorden:

Wij danken God

Een ander gezinslid zegt het volgende gebed:

Kom in mij Heilige Geest, in mijn hart en in mijn geest.

Verlicht mijn verstand, zodat ik de Vader kan kennen in het mediteren op het woord van

1 Ontleend aan: <https://c-b-f.org/en/Materials/Biblical-Pastoral-Resources/SotWoG-2021#english>

2 *Verbum Domini*, van paus Benedictus XVI aan het episcopaat, de clerus, de godgewijde personen en de lekengelovigen over het Woord van God in het leven en de zending van de kerk, 2011. De Nederlandse vertaling werd gepubliceerd in de reeks Kerkelijke Documentatie, 2011 (https://www.rkkerk.nl/wp-content/uploads/2016/05/2011_1-Apostolische-postsynodale-exhortatie-Verbum-Domini.pdf).

het Evangelie.

Geef me uw liefde, zodat ik ook vandaag nog, aangespoord door uw woord, u kan vinden in de situaties en de mensen die ik ontmoet.

Geef me uw wijsheid, zodat ik in het licht van uw Woord weet hoe ik moet leven en beoordelen wat ik vandaag heb meegemaakt.

Geef me doorzettingsvermogen, zodat ik geduldig de boodschap van God in het Evangelie kan begrijpen.

H. Thomas van Aquino

Allen antwoorden:

Amen.

Een gezinslid neemt de bijbel en leest de tekst van Mattheüs 13,1-9: de parabel van de zaaier.

Luister naar het Woord van de heer uit het evangelie volgens Mattheüs:

Op zekere dag had Jezus zijn huis verlaten en zat aan de oever van het meer. Toen verzamelde zich bij Hem een menigte zó talrijk, dat Hij in een boot moest stappen om daar plaats te nemen, terwijl de hele menigte langs het strand bleef staan.

Hij sprak tot hen over vele dingen in gelijkenissen. “Eens”, zo begon Hij, “ging een zaaier uit om te zaaien. Bij het zaaien viel een gedeelte op de weg en de vogels kwamen het opeten. Een ander gedeelte viel op de rotsachtige plekken, waar het niet veel aarde had; het schoot snel op omdat het in ondiepe grond lag. Toen de zon was opgekomen, kreeg het te lijden van de hitte, zodat het verdorde bij gebrek aan wortel. Weer een ander gedeelte viel onder de distels en deze schoten op, zodat het verstikte. Een ander gedeelte tenslotte viel op goede grond en leverde vrucht op: deels honderd-, deels zestig-, deels dertigvoudig. Wie oren heeft, hij luistere.”

Alle gezinsleden buigen naar het boek van de Heilige Schrift

Er volgt een moment van stilte en persoonlijke bezinning.

Na enige tijd leest een gezinslid het volgende commentaar:

Jezus vertelt een grote menigte de gelijkenis - die we allemaal goed kennen - van de zaaier die zaadjes werpt op vier verschillende soorten grond. De zaden zijn een symbool voor het Woord van God; dit is geen abstract Woord, maar Christus zelf, het Woord van de Vader dat vlees werd in de schoot van Maria. Het aanvaarden van het Woord van God betekent dus het aanvaarden van de persoon van Christus; van Christus zelf.

Er zijn verschillende manieren om het Woord van God te ontvangen. We kunnen dit

doen zoals een pad zaden 'ontvangt' die erop vallen: er is nauwelijks ontvangst want vogels komen onmiddellijk en eten de zaden op. Dit staat voor de afleiding die een groot gevaar van onze tijd is. Door de vele praatjes, de vele ideologieën, de voortdurende afleidingsmanoeuvres binnen en buitenshuis, kunnen we onze zin voor stilte, voor bezinning, voor dialoog met de Heer zozeer verliezen. We lopen dan het risico ons geloof zelf te verliezen. We kunnen het Woord van God niet ontvangen, omdat we – door de afleiding– alles zien door een wereldse bril.

Een andere mogelijkheid: we kunnen het Woord van God ontvangen als rotsachtige bodem, met weinig grond. Daar ontspringen de zaadjes snel, maar ze verwelken ook snel, omdat ze niet in staat zijn om wortels te laten groeien. Dit is het beeld van hen die het Woord van God met een enthousiasme ontvangen, dat kort duurt en oppervlakkig blijft; het neemt het Woord van God niet in zich op. Bij de eerste moeilijkheid, zoals een ongemak of verstoring in het leven, lost dat nog zwakke geloof zich op, als zaad dat tussen de rotsen valt en verdort.

We kunnen ook - een derde mogelijkheid die Jezus in de gelijkenis noemt - het Woord van God ontvangen als grond waar doornstruiken groeien. En de doornen zijn het bedrog van de rijkdom, van het succes, van de wereldse zorgen... Daar groeit het Woord een beetje, maar het raakt verstikt, het is niet sterk, en het sterft of draagt geen vruchten.

Ten slotte - de vierde mogelijkheid - kunnen we het als goede grond ontvangen. Hier, en hier alleen, wortelt het zaad en draagt het vruchten. Het zaad dat op deze vruchtbare bodem is gevallen, vertegenwoordigt degenen die het Woord horen, het aanvaarden, het in hun hart bewaren en het in het dagelijks leven in praktijk brengen.

Deze gelijkenis van de zaaier is enigszins de 'moeder' van alle gelijkenissen, want het spreekt over het luisteren naar het Woord. Het herinnert ons eraan dat het Woord van God een zaadje is dat op zich vruchtbaar en effectief is; en God verspreidt het overal, zonder erop te letten of het verspild wordt. Dat is het hart van God! Ieder van ons is de grond waarop het zaad van het Woord valt; niemand wordt uitgesloten! Het Woord is aan ieder van ons gegeven. We kunnen ons afvragen: wat voor soort terrein ben ik? Lijk ik op het pad, de rotsachtige grond, de bramenstruik? Als we willen, kunnen we, met de genade van God, goede grond worden, geploegd en zorgvuldig gecultiveerd, om het zaad van het Woord te helpen rijpen. Het is al aanwezig in ons hart, maar het vruchtbaar maken ervan hangt van ons af; het hangt af van hoe we dit zaad aanvaarden, ja zelfs omarmen.

Vaak wordt men afgeleid door te veel interesses, door te veel verlokkingen, en het is moeilijk om tussen de vele stemmen en vele woorden die van de Heer te onderscheiden, de

enige die ons vrij maakt. Daarom is het belangrijk om te wennen aan het luisteren naar het Woord van God, aan het lezen ervan. En ik kom nog eens terug op die raad: houd altijd een handig exemplaar van het Evangelie bij je, een pocket editie van het Evangelie, in je zak, in je tas of rugzak... en lees dan elke dag een korte passage, zodat je gewend raakt om het Woord van God te lezen, het zaad dat God je aanbiedt goed te begrijpen, en te denken met welke grond ik het ontvang.

Moge de Maagd Maria, volmaakt model van goede en vruchtbare grond, ons met haar gebed helpen om gewillige grond te worden zonder doornen of stenen, zodat we goede vruchten kunnen dragen voor onszelf en voor onze broeders en zusters.

Paus Franciscus, Angelus, 12 juli 2012

Na het commentaar bidt iedereen het onze Vader gezamenlijk:

Onze Vader, die in de hemel zijt,
Uw naam worde geheiligd
Uw Rijk kome,
Uw wil geschiede, op aarde zoals in de hemel,
Geef ons heden ons dagelijks brood
en vergeef ons onze schulden
zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren
en breng ons niet in beproeving
maar verlos ons van het kwade. Amen

Na het gebed neemt degene die de kaars aanstak de Bijbel en maakt daarmee een kruisteken over alle gezinsleden.

Bij het uitblazen van de kaars wordt gezegd:

Blijf bij ons Heer, nu en voor altijd. Amen.

Het Woord van God thuis gedurende de corona-pandemie¹

Een voorstel

Huiselijk leven, vruchtbare grond voor het zaad van het Woord van God

“Blijf thuis” is de herhaalde slogan van de pandemie. Deze oproep heeft ons gevoel van solidariteit en discipline als burgers op de proef gesteld. Het was ook een goede gelegenheid om de creativiteit te ontwikkelen, nieuwe dimensies van het gezinsleven te verkennen en het eigen huis te herontdekken als een plaats voor gebed en geloofsgemeenschap. Wij, missionaire leerlingen van Jezus, kunnen deze gelegenheid beleven als een school van luisteren naar het Woord van God en van het ontwikkelen van onderscheidingsvermogen dat ons leidt tot het ervaren van onze kerkelijke gemeenschap die verder gaat dan bepaalde religieuze praktijken en onze aanwezigheid in de kerken.

Het doel van dit voorstel is om onderscheidingsvermogen op te wekken in het licht van de evangelisatie die Jezus in het Nieuwe Testament voorstelt, zodat we zicht krijgen op ons proces van geloof en evangelisatie die we in de huiselijke kerk beleven, als leden van een gezin en als missionaire leerlingen die geroepen zijn om het Goede Nieuws te verkondigen. In de Synoptische Evangeliën vinden we enkele instructies van Jezus om die zending thuis te beleven. In het bijzonder lezen we over de 72 leerlingen die door Jezus werden uitgezonden: *“Laat in welk huis gij ook binnengaat uw eerste woord zijn: Vrede aan dit huis! Woont daar een vredelievend mens, dan zal uw vrede op hem rusten; zo niet, dan zal hij op u terugkeren. Blijft in dat huis en eet en drinkt wat zij u aanbieden; want de arbeider is zijn loon waard. Gaat niet van het ene huis naar het andere. In elke stad waar ge binnengaat en ontvangen wordt, eet wat u wordt voorgezet, geneest de zieken die er zijn en zegt tot hen: Het Rijk Gods is u nabij”* (Lc. 10, 5-9).

In deze woorden van Jezus zien we een volledig evangelisatietraject: het huis binnengaan, erin wonen en van daaruit de stad evangeliseren. Vergelijkbare teksten van Matteüs (10: 11-14) en Marcus (6: 10-11) bevestigen dit patroon. In feite is de normale praktijk van Jezus zijn ontmoeting en verkondiging en het wordt een paradigma voor de leerlingen die Hem volgen.

¹ Ontleend aan en bewerkt naar: <https://c-b-f.org/en/Materials/Biblical-Pastoral-Resources/SotWoG-2021#english>

Ga binnen in de realiteit van elk huis

Gemeenschappelijke ontmoetingsplaatsen geven het idee van een plaats voor liturgische bijeenkomsten of broederlijke gemeenschap, maar doen ons normaal gesproken niet denken aan onze individuele of gezinsplaatsen, zoals een huis of een kamer. Een huis uit de oudheid (Hebreeuws: *bayit*; Grieks: *oikía / oikós*; Latijn: *domus*) heeft niet dezelfde sociologische betekenis als stedelijke huizen vandaag de dag. Onze huizen zijn gevarieerder en complexer. Het zijn vooral woonruimtes, die voor intimiteit zorgen voor de bewoners. Ze worden bewoond door individuen of kleine groepen vrienden, paren of gezinnen met weinig kinderen. Huizen in de stad zijn meer ontworpen als een ruimte waar de persoonlijke vrijheid wordt beschermd en verdedigd en niet als een plaats voor gemeenschapsbijeenkomsten. Het is niet vreemd dat buren elkaar niet kennen en dat alleen al het idee van integratie voor de meerderheid problematisch is. Het is niet gemakkelijk om de muren van vooroordelen af te breken of bruggen te bouwen om een cultuur van ontmoeting te bevorderen, ook al scheidt een fragiele muur van enkele centimeters ons.

De huiselijke modellen die in de Bijbel worden gepresenteerd, –hoewel ze meestal van grote families zijn, zoals die van Jakob (Genesis 46,1-27)–, zijn erg gevarieerd. We treffen bijvoorbeeld aan: een weduwe van Zarephath met haar enige zoon (1Koningen 17,8- 24), kinderloze paren zoals Aquila en Priscilla (Handelingen 18,2-3), de zusters Martha en Maria (Lukas 10,38-42), of individuele mensen, zoals Elia of Johannes de Doper, die in de woestijn leven (1Koningen 19,1-18; Markus 1,4-6). Jezus gaat ook het huis van Simon Petrus binnen, in Kapernaüm, op een zaterdag, geneest zijn zieke schoonmoeder, eet met hen en gaat vandaar naar de stadspoort (Markus 1,29-31). Petrus, die Gods stem zachtmoedig volgt, overwint alle vrees en gaat het huis binnen van een belangrijke officier van het Romeinse leger, Cornelius, verkondigt daar het Evangelie, doopt iedereen in het huis en blijft bij hen (Handelingen 10,1-48). In al deze werkelijkheden komt God binnen om het Goede Nieuws aan te kondigen, om situaties te veranderen, om een nieuw begin voor te stellen.

Laten we ons in het licht van deze getuigenissen eens afvragen:

- Wie woont er in mijn huis?
- Als Jezus in mijn huis zou komen, wat zou Hij dan vinden?
- Wat zou ik Hem vragen om voor mij (voor ons) te doen?
- Hoe leven we ons geloof thuis?
- Heb ik tijdens de pandemie contact gehouden met de parochiegemeenschap of een kleine geloofsgemeenschap? Had ik het gevoel dat ze dicht bij mij (ons) waren?

De realiteit van het huis beleven

De realiteit van elk huis is over het algemeen uniek, zelfs als er vergelijkbare situaties zijn. Het eerste wat Jezus ons voorstelt is de familie te begroeten die om vrede vraagt voor dat huis. Dit is de gewoonte in het Midden-Oosten: in het Hebreeuws en in het Arabisch wordt in de begroeting de vrede aangeropen. De Verrezen Heer doet dat met zijn leerlingen in een context van angst en onzekerheid (Johannes 20,19-23.26) en eet met hen terwijl Hij de Goede Boodschap van Pasen verkondigt (Lukas 24,36-53). Paulus doet hetzelfde als hij zijn gemeenschappen begroet: *“Genade voor u en vrede vanwege God onze Vader en de Heer Jezus Christus! Ik dank God telkens als ik u gedenk, altijd, bij al mijn gebeden voor u allen. En ik verricht mijn gebed met blijdschap, omdat gij van de eerste dag tot nu toe uw deel hebt bijgedragen tot de prediking van het evangelie. Ik ben er zeker van dat Hij die het goede werk in u begonnen is het zal voltooiën tegen de dag van Christus Jezus.”* (Fil 1,2-6).

In deze tijd van pandemie zijn onze harten gevuld met vele angsten die naar elke hoek van het huis gaan. Het uitgangspunt is dan ook om de vrede te verwelkomen, zodat het harten opent en ons in staat stelt om andere aspecten te blijven onderzoeken die genezen en getransformeerd moeten worden. En er is niets natuurlijker en bemoedigender om te doen dan huiselijke gewoonten, waaronder het delen van voedsel. Maar eerst moeten we veel afleidingen achter ons laten die de dialoog belemmeren, en vervolgens moeten we het samenzijn aanmoedigen.

Sociale netwerken bijvoorbeeld bleken goede instrumenten voor het overwinnen van de pijn die wordt veroorzaakt door het isolement, het waren ook hulpmiddelen voor studie en werk, zelfs hulpmiddelen die geestelijke begeleiding mogelijk maken. Toch kunnen ze ons tegelijkertijd “verdoven” en ons laten leven in een parallelle virtuele wereld naast echte mensen die we vermijden en die ons nodig hebben.

Het bezoek van Jezus aan het huis van Simon Petrus werd zoiets regelmatig en gewoons dat de evangelist al het andere in het leven en de leer van Jezus daar situeert, zoals toen het huis zo vol was dat ze een deel van het dak moesten verwijderen om een verlamde te genezen (Markus 2,1-12) of toen Jezus' familie op zoek was naar Hem en Hij hen uitnodigde om deel uit te maken van de nieuwe familie van zijn leerlingen (Markus 3,20. 31-35). Het huis van Petrus werd het huis van Jezus en zijn leerlingen; hetzelfde kan gezegd worden van zijn boot (zie Lukas 5,1-11). De verandering van Simons naam in Petrus weerspiegelt ook deze ingrijpende verandering in het leven van de apostel. We kunnen ons voorstellen dat hij over Jezus spreekt in woorden die lijken op die van Paulus, en dat hij

eraan herinnert hoe zijn leven is veranderd: *“Ik leef niet meer, maar Christus leeft in mij”* (Galaten 2,20).

Paulus was een bevoorrechte getuige van deze ervaring. Zijn getuigenis van Jezus Christus had een impact op het leven van velen die, door hem te ontvangen, ook hun huizen openden voor de Meester, zodat Hij daar met zijn leerlingen kon blijven. In het Latijn worden deze huizen “*Domus Ecclesiae*” genoemd. Paulus begroet ze met grote genegenheid in zijn brieven: Aquila en Prisca (1Korinthiërs 16,19; Romeinen 16,3-5); Stephanas van Korinthe (1Korinthiërs 1,16; 16,15); Philemon (Philemon 1,2); Nympha (Kolossenzen 4,15); Onesiphorus (2 Timoteus 1,16). In feite kun je dit vertrouwde kenmerk van de eerste christelijke gemeenschappen ook zien in hun conflicten (vgl. 1Korinthiërs 1,11; 5,1; 7,1-17; Ephesiërs 5,22; 6,4) en in de manier waarop Paulus hen aanspreekt (vgl. Galaten 4,19; 1Korinthiërs 4,15).

Laten we evalueren:

- Wordt de aanwezigheid van God in mijn huis gevoeld?
- Hoe kan ik een geestelijke omgeving bevorderen?
- Is het lezen en luisteren naar het Woord van God belangrijk voor mij (ons)?
- Wat kan ik doen om mijn relaties thuis te verbeteren? Breng ik tijd met hen door?
- Is de Kerk echt dicht bij de realiteit van mijn gezin gekomen met haar manier van evangeliseren?
- Heb ik het gevoel dat gezinnen een prioriteit zijn voor de pastorale zorg van de parochie?

Evangeliseren vanuit de realiteit van het huis

In twee van de genoemde passages over de activiteit van Jezus in het huis van Petrus werd uitgelegd dat de muren of het dak verwijderd moesten worden om plaats te maken voor anderen in deze nieuwe realiteit van de familie van Jezus' leerlingen (Cf. Markus 2,1-12; 3,20.31-35). Het lijkt erop dat de gelijkenis van het mosterzadje deze gevallen goed uitdrukt: *“het is het kleinste van alle zaden, maar als het gegroeid is, is het het grootste van de struiken en wordt het een boom, zodat de vogels van de lucht komen en nesten maken in zijn takken”* (Mattheüs 13,32).

Het huis dat door de aanwezigheid van Jezus is getransformeerd, is geroepen om te groeien; het leven en de hoop bloeien er in op; het wordt een explosie van aanstekelijke vreugde zoals die van de arme verontruste vrouw die de verloren munt vindt: *“Als ze die gevonden heeft, roept ze haar vrienden en buren bij elkaar en zegt: “Verheug je met mij, want ik heb de drache gevonden die ik verloren had”* (Lukas 15,9).

Het geloof van een familie die de Blijde Boodschap van de Verrezen Jezus leeft, wordt de zuurdesem die “*een vrouw nam en vermengde met drie maten meel totdat het allemaal gedeseemd was*” (Mattheüs 13,33).

Vanuit dit nieuwe perspectief verandert ook onze manier van kijken naar de wereld. De hele planeet wordt gezien als ons “gemeenschappelijk huis” (*Laudato Si*, 1,13,232) en de mensheid als een “grote familie” (*Fratelli Tutti*, 26,62). Paus Franciscus zegt dit duidelijk met deze woorden:

“Ik kan mijn leven ook niet herleiden tot relaties met een kleine groep, zelfs niet met mijn eigen familie; ik kan mezelf niet kennen buiten een breder netwerk van relaties. [...] Mijn relatie met degenen die ik respecteer moet rekening houden met het feit dat zij niet alleen voor mij leven, en ik leef ook niet alleen voor hen. Onze relaties, als ze gezond en authentiek zijn, stellen ons open voor anderen die ons ruimer maken en verrijken. [...] authentieke en volwassen liefde en ware vriendschap kunnen alleen wortel schieten in harten die openstaan voor groei door relaties met anderen. Als paren of vrienden ervaren we dat ons hart ruimer wordt als we uit onszelf stappen en anderen omarmen” (*Fratelli tutti*, 89).

Laten we evalueren:

- Zijn de muren van mijn huis een grens aan mijn dromen en mijn roeping?
- Heb ik me geroepen gevoeld om voor anderen te zorgen buiten mijn familiekring of mijn vrienden?
- Heb ik gemerkt dat gezinnen een prioriteit zijn voor de pastorale zorg van de parochie?
- Heb ik de vreugde gevoeld om royaal te geven (Cf. Handelingen 20,35)?
- Heeft de Kerk mij geholpen om meer gemeenschapszin te tonen?
- Leef ik in de wereld als een gemeenschappelijk huis?
- Voel ik me deel van de grote menselijke familie?

Bidden met het Woord van God¹

“*Heer, leer ons bidden!*” (vgl. Lukas 11,1) Meer dan ooit wordt vandaag de dag in de harten van de gelovigen het verlangen gevoeld om te leren bidden. In de loop der eeuwen hebben de grote meesters van de oosterse en westerse spiritualiteit methoden geleerd en adviezen gegeven, waarbij ze min of meer effectieve technieken hebben gedefinieerd om de kunst van het bidden te leren.

In de afgelopen jaren is het aantal gebedsscholen op pastoraal gebied exponentieel gegroeid. Het zijn even zovele voorstellen voor menselijke en geestelijke verbetering van christelijke gemeenschappen, en wat ze gemeenschappelijk hebben is de nadruk op het brandend verlangen van het menselijk hart om het hart van God te ontmoeten door middel van gebed. We moeten ons dus afvragen wat het meest geschikte type is om goed te bidden.

Een van de vele leraren in gebed is de heilige Jean-Marie Vianney, beter bekend als ‘de pastoor van Ars’. Hij leerde dat wie je ook bent, je alleen kunt bidden als een arm mens. Daarmee wijst hij op een essentieel punt van waaruit we moeten beginnen, namelijk de armoede van de menselijke natuur. Het gebed komt voort uit een verlangen om een behoefte te vervullen naar iets dat men niet heeft en dat alleen kan worden verkregen door er om te vragen.

Het pleidooi van de leerlingen over het belang van het leren bidden vertaalt zich in die zin in de behoefte van ieder mens om de scheiding met God te overbruggen door Hem toe te laten in het eigen hart. Terwijl Hij onzichtbaar en schijnbaar stil is, manifesteert God zich in de dialoog die zich in het hart van ieder mens ontvouwt (“*cor ad cor loquitur*”). Een dialoog, vooral bij vele ‘vrome gebeden’, loopt echter het risico om te veranderen in een monoloog waarin men zijn meest uiteenlopende verlangens uitdrukt, en waardoor men de goddelijke partner dwingt om in stilte te luisteren. De echo van ons ego, die we horen in onze vragen, is het duidelijke teken van de goddelijke stilte.

¹ Ontleend aan en bewerkt naar: <https://c-b-f.org/en/Materials/Biblical-Pastoral-Resources/SotWoG-2021#english>

Voorafgaand aan en vergezeld van Gods actie, is er een manier om weer op de rails te komen, namelijk: het luisteren naar Zijn Woord. Op de vraag of het mogelijk is om met het Woord van God te bidden, moet heel duidelijk geantwoord worden: het is de bron van het gebed. Wanneer het gaat om spreken behoort de eerste plaats toe aan God, dan komt het luisteren van de mens, want *“het geloof komt van wat gehoord wordt, en wat gehoord wordt komt door het woord van Christus”* (vgl. Romeinen 10,17).

Een Joods verhaal helpt licht te werpen op het belang van het Woord in de context van het gebed. Een oudere rabbijn, een leraar van het gebed, rabbijn Shlomo, werd door een van zijn leerlingen ondervraagd: “Meester, waarom luisterde God niet naar mijn verzoeken? Ik heb lang met Hem gesproken en ik heb urenlang aangedrongen op mijn behoeften”. De rabbijn antwoordde onmiddellijk: “Omdat u Hem niet liet spreken”. Dit korte verhaal belicht de werkelijke toestand die de gelovige voorbereidt op een succesvol gebed.

Het *Woord van God* is het begin van de heilsgeschiedenis die Hij met ons volbrengt en die de stappen van het menselijk leven verlicht. Leren bidden met het Goddelijke Woord betekent zich diepgaand identificeren met het mysterie van God, dat het mysterie van de mens verlicht en openbaart. In Gods Woord, dat we ontvangen, mediteren en smaken tijdens het persoonlijke gebed, kunnen we de voetsporen van God ontdekken. De sporen die Gods manier van doen hebben nagelaten in de Schrift, introduceren ons in de dynamiek van het meelopen, terwijl we geleid worden door een troostende aanwezigheid die ons de schoonheid en de goedheid van het leven openbaart.

Het *Goddelijk Woord* creëert de basis die het huis van gebed ondersteunt, waarin God wordt verwelkomd en de herdenking van het heil wordt gevierd. Het is wonderlijk om de methodologie na te gaan van het ‘roepen’ van Jezus, die in vele passages van het Evangelie wordt weerspiegeld. Het buitengewone karakter van wat we ‘roeping’ noemen kun je begrijpen vanuit de dynamiek van een wezenlijke persoonlijke verhouding die tot stand komt tussen de Meester en wie naar Hem luistert. De geschiedenis van Zacchaeus is daar een voorbeeld van. Het effect van de bekering komt tot uiting in het eenvoudige, wezenlijke, en buitengewoon diepgaande gebaar van het bij naam noemen van hem. Een man van duizend etiketten wordt door God gekend bij zijn echte naam. Deze eenvoudige geschiedenis wordt zo omgevormd tot heilsgeschiedenis, tot een vieren van het heil.

Het gebed is in wezen een verlangen om door God bemind, gekend en geroepen te worden. Het lezen van de heilige teksten suggereert de woorden die een antwoord kunnen worden op de goddelijke roeping in het hart van de mens. Het is in deze manier dat we de geschiedenis van het bezoek van Jezus aan het huis van Bethanië kunnen verstaan. De twee zusters van Lazarus, Martha en Maria, weerspiegelen twee voorbeelden van houdingen voor het geestelijk leven. De eerste, ademloos na het uitvoeren van duizend opdrachten, bereidt haar hart voor op het verwelkomen van de Goddelijke Meester met de smakeloze zekerheid van hen die ruimte proberen te maken voor God met een hart dat al bezet is. Als je haar vraagt wie de gast is en wie de gastheer, zal ze zeggen: ik ben de gastvrouw en Jezus is mijn gast. De tweede zus is het prototype van de gelovige die zich laat aanspreken en verwelkomen door het goddelijk mysterie en daarin het karakter van haar wezen ontdekt. Als je haar vraagt wie de gast is en wie de gastheer, zal ze zeggen: Jezus is de gastheer en ik ben te gast bij Hem en ontvang wat Hij mij geeft. Wat het evangelie “het beste deel” noemt, is de noodzakelijke voorwaarde om een gebed van echte dialoog tussen de mens en God te kunnen beleven.

Het Woord wekt ook het verlangen op om te bidden voor anderen die onze menselijke toestand delen. Deze taak wordt direct afgemeten aan de persoonlijke vooruitgang in de geloofsreis als antwoord op de vraag “*kan een blinde een blinde begeleiden?*” (vgl. Lukas 6,39). Het boek Psalmen is een belangrijk voorbeeld hiervan in de Bijbel. Het is een gebedsboek waarin menselijke woorden, geïnspireerd door de Heilige Geest, het *Woord van God* worden. Het is mogelijk om met het *Woord* te bidden en het is ook mogelijk dat dit *Woord* ons gebed wordt door de armoede van ons hart die verrijkt wordt door de aanwezigheid van God. Het gebed van het *Woord* en het gebeden *Woord* scheppen de noodzakelijke voorwaarden om de werkelijke aanwezigheid van God te begrijpen en te voelen dwz erdoor gegrepen te worden.

De Kerk die het Goddelijke Woord verkondigt, bewaakt en overdraagt, moet beschouwd worden als de school van het gebed waar men kan leren bidden. Het is noodzakelijk dat er in de Kerk echte gebedsleraren zijn die mensen begeleiden op een weg om geleidelijk aan de kunst van het bidden te leren. We leren dus dat het Woord van God de belangrijkste referentie en de bron is waaruit het zuivere water van de Goddelijke Wijsheid kan worden gehaald. Om dit te laten gebeuren, is het echter noodzakelijk om te bidden en goed te bidden, niet met woorden, maar met het *Woord!*

Suggesties voor persoonlijk gebed

- Roep de Heilige Geest... Veni Sancte Spiritus...Kom Heilige Geest...
- Creëer de juiste omgeving die concentratie bevordert: vermijd lawaaierige plaatsen en gebieden die te groot zijn. Een eigen kamer is een goede plek.
- Zoek een specifieke passage uit de Heilige Schrift om over te bidden.
- Wees je ervan bewust dat je in de aanwezigheid van het *Levende Woord* bent.
- Lees de gekozen passage aandachtig, zacht of hardop, in het besef dat je geen krant leest.
- Markeer na het lezen de woorden die de grootste belangstelling wekken.
- Denk na over de gemarkeerde woorden. Wat betekenen ze? Wat suggereren ze voor het leven? Voor wie is deze passage bestemd?
- Wat heeft het woord te maken met mijn persoonlijke leven, in de toestand waarin ik me bevind?
- Denk aan je vragen, en vergeet niet om anderen erbij te betrekken.
- Denk na over wat God van mij wil.
- Bid met het *Woord*: laat je leven doordrongen zijn van het (gehoorde/gelezen) *Woord*.
- Stop niet zomaar; sluit af met dank aan God voor alles.

Het Woord van God in de eucharistie

Derde zondag door het jaar B

Zondag van het Woord van God

Dit is een hulp om in de tijd van het corona-virus op zondag, alleen of met familie, thuis te bidden. De teksten uit de Bijbel voor deze dag zijn een hulp om de verbondenheid met de eigen parochie en met heel de wereldkerk te beleven.

KRUISTEKEN

We plaatsen ons in de tegenwoordigheid van de Heer. Na een moment van stilte, maken we het kruisteken:

In de Naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

We geven uitdrukking aan de zonden en fouten die we maken, en aan ons berouw en bereidheid tot bekering:

God, Gij hebt ons Jezus gegeven als onze leidsman en verlosser. Vanaf het begin heeft Hij leerlingen geroepen om zijn leven te delen.

Wij bekennen dat wij Jezus vaak niet als onze Leidsman volgen en ons laten leiden door wereldse verlangens. Wij begaan zonden. Nu keren wij ons opnieuw tot U. Wees ons barmhartig en vergeef ons onze zonden. Dat wij uw Woord verstaan en uw wegen gaan. Amen.

EERSTE LEZING

Door zijn verkondiging roept de profeet Jona op tot bekering. De tijd dringt. Bekering wordt gemakkelijk beschouwd als iets wat mensen moeten doen, namelijk spijt hebben (over de zonden). Toch blijkt het God te zijn die spijt heeft (over de ondergang die volgt op de zonde). Bekering heeft dus de structuur van een dialoog: God keert zich in barmhartigheid naar mensen en mensen keren zich in berouw naar God. Zonder de “bekering” van God zouden wij ons nu niet kunnen bekeren tot Hem.

Jon 3,1-5.10

De Ninivieten bekeerden zich van hun slecht gedrag.

Uit de profeet Jona

- 1 Het woord des Heren werd gericht tot Jona:
- 2 “Begeef u op weg naar Ninive, de grote stad, en verkondig haar de boodschap die Ik u zal ingeven.”
- 3 En Jona begaf zich op weg naar Ninive zoals de Heer hem bevolen had. Ninive nu was een geweldig grote stad, wel drie dagreizen groot.

- 4 En Jona begon de stad binnen te trekken,
een dagreis ver en hij preekte als volgt:
“Nog veertig dagen en Ninive zal vergaan!”
- 5 De mensen van Ninive geloofden het woord van God;
ze riepen een vasten af
en van groot tot klein deden allen het boetekleed aan.
- 10 En God zag wat ze deden
en hoe ze zich van hun slecht gedrag bekeerden.
En Hij kreeg spijt dat Hij hun met de ondergang bedreigd had
en Hij voerde zijn dreiging niet uit.

ANTWOORDPSALM

Psalm 25 is een alfabetische psalm: de 22 verzen beginnen met de 22 letters van het Hebreeuwse alfabet. Het is een uiterlijke eenheid die een bepaalde volledigheid wil uitdrukken: een gelovige manier van in het leven staan die ‘wijsheid’ wordt genoemd. Wijsheid is het om na te denken over de weg van God en de eigen weg. De weg van God is rechtvaardigheid en barmhartigheid. Die weg wordt bewandeld door Jezus: als Lam van God neemt Hij de zonden weg en leert de weg ten leven.

Ps 25,4-9

- R/ *De wegen van God zijn goed en betrouwbaar
voor ieder die zijn verbond onderhoudt.*
- 4 Wijs mij uw wegen, Heer,
leer mij uw paden kennen.
- 5 Leid mij volgens uw woord,
want Gij zijt mijn God en Verlosser. R/
- 6 Gedenk uw barmhartigheid, Heer,
uw altijd geschonken ontferming.
- 7 Herinner u niet het kwaad van mijn jeugd,
maar denk aan mij met erbarmen. R/
- 8 De Heer is goed en rechtschapen,
daarom wijst Hij zondaars de weg.
- 9 Hij leidt de geringe langs eerbare paden,
Hij leert de eenvoudige wat hij moet doen. R/

TWEEDE LEZING

De apostel Paulus denkt na over de aardse tijd in het licht van Gods blijde boodschap: het heil is reeds gekomen in Jezus Christus. De tijd dringt. De betekenis van de tijd “na Christus” is dat een gelovige zich niet onbekommerd moet nestelen in wat voorbijgaat. Dat is wat Jezus zijn leerlingen heeft voorhouden: *de vogels hebben nesten, maar de Mensenzoon heeft niets waarop Hij zijn hoofd kan laten rusten* (Mt 8,20). Ook al spreekt Paulus hier specifiek over huwen en kopen, de boodschap raakt iedereen: het aardse is in bruikleen gegeven, om goed te beheren en niet om er in op te gaan. Aan wat/wie hecht ik en waar vind ik mijn rustpunt?

1Kor 7,29-31

De wereld die wij zien gaat voorbij.

Uit de eerste brief van de heilige apostel Paulus
aan de christenen van Korinte

- Broeders en zusters,
- 29 De tijd is kort geworden.
Laten daarom zij die een vrouw hebben
zijn als hadden zij ze niet;
- 30 zij die wenen als weenden zij niet;
zij die zich verheugden als waren zij niet verheugd;
zij die kopen als werden zij geen eigenaar.
- 31 Kortom zij die met het aardse omgaan moeten er niet in opgaan;
want de wereld die wij zien gaat voorbij.

ALLELUIA

Mk 1,15

Alleluia
Het rijk Gods is nabij;
gelooft in de Blijde Boodschap.
Alleluia

EVANGELIE

De eerste leerlingen worden geroepen zonder enige formele introductie. Op een soortgelijke manier als in het Oude Testament God het leven van Abraham en van Mozes en vele profeten binnenkwam, komt Jezus het leven van de eerste leerlingen binnen: Hij neemt initiatief, benadert hen rechtstreeks.

De tijd dringt. Jezus “zag” Simon en Andreas. Zij hebben Hem misschien wel op de oever gezien, maar hebben geen aandacht aan Hem besteed, totdat Hij zich persoonlijk tot hen richtte. Dat is tegelijk instructief en troostend: Jezus stelt geen voorwaarden en is bereid een mens te nemen zoals Hij die vindt.

Mk 1,4-20

Bekeert u en geloof in de Blijde Boodschap.

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus
volgens Markus

- 14 Nadat Johannes was gevangen genomen
ging Jezus naar Galilea
en verkondigde er Gods Blijde Boodschap.
- 15 Hij zei:
“De tijd is vervuld en het Rijk Gods is nabij;
bekeert u en geloof in de Blijde Boodschap.”
- 16 Toen Jezus eens langs het meer van Galilea liep
zag Hij Simon en de broer van Simon, Andreas,
terwijl zij bezig waren het net uit te werpen in het meer;
zij waren namelijk vissers.
- 17 Jezus sprak tot hen: “Komt, volgt Mij;
Ik zal maken dat gij vissers van mensen wordt.”
- 18 Terstond lieten zij hun netten in de steek en volgden Hem.
- 19 Iets verder gaande zag Hij Jakobus, de zoon van Zebedeus,
en diens broer Johannes;
ook zij waren in de boot bezig met hun netten klaar te maken.
- 20 Onmiddellijk riep Hij hen.
Zij lieten hun vader Zebedeus
met de dagloners in de boot achter en volgden Hem.

Laat het een paar minuten stil zijn om het Woord van God te overwegen.

Als Jezus meer dan 2000 jaar geleden zei dat het koninkrijk van God nabij is, waarom is het dan nog niet gekomen? Die vraag is terecht .. als je tenminste als geschiedkundige zo nauwkeurig mogelijk wilt vaststellen van wat er lang geleden is gezegd en gebeurd. Het evangelie is echter veel meer dan een verslag van gebeurtenissen uit het verleden. Het is wezenlijk voor het evangelie dat het verkondiging is, dwz dat het de lezer confronteert in welke tijd hij of zij ook leeft. Op het moment

dat hij zijn evangelie schreef, wist Marcus heel goed dat Jezus was gestorven, was opgestaan en opgevaren naar de hemel, en dat christenen al tientallen jaren “wachtten” op zijn terugkeer. Hij kiest de eerste woorden van Jezus zorgvuldig uit: “De tijd is vervuld, en het koninkrijk van God is nabij; bekeer u en geloof in het evangelie”. Deze woorden gelden voor iedereen in de tijd “na Christus”.

Het maakt niet uit wat er in je leven gebeurt, de tijd is nu gekomen om naar dit Goede Nieuws te luisteren. God heeft Zichzelf beschikbaar gesteld voor jou, in en door dit evangelie. Nu is het aan jou om jezelf beschikbaar te stellen voor Hem. Wanneer Jezus zegt: “geloof in het evangelie”, stelt Hij geen nieuwe theorie voor, maar Hij biedt Zichzelf aan. Jezus stelt Zichzelf beschikbaar zodat de lezers van alle tijden met Hem in contact kunnen komen. Hij begon meer dan 2000 jaar geleden leerlingen te roepen en nodigde hen uit om tot Hem te komen, en dat gaat door in elke tijd door middel van het evangelie. De juiste tijd van het evangelie is ... vandaag!

In Jezus is God dichtbij en dus is bekering mogelijk. Wat Johannes de Doper in zijn prediking niet kon bereiken (persoonlijke nabijheid van God), dat vervult Jezus: in Hem staat God vlakbij de mensen en roept hen op tot geloof. Dit gebeurt opnieuw bij de lezing van het evangelie. Later zal Jezus een strikt verband leggen tussen de verkondiging van het evangelie en zichzelf: *omwille van Mij en het evangelie* (Marcus 8,35).

VOORBEDE

Het Rijk Gods is nabij. Leggen wij met vertrouwen de noden van Kerk en wereld aan voor God die ons nabij is gekomen in zijn Zoon.

Voor alle gedoopten;
dat zij mogen beantwoorden aan het Woord
dat in hun midden verkondigd wordt
en Jezus achter na gaan
op de weg van barmhartigheid en rechtvaardigheid.

R/ God van liefde, leid ons op uw weg.

Voor hen die de Blijde Boodschap niet of nauwelijks gehoord hebben,
dat leerlingen van Christus in onze tijd
bereid zijn om door woord en voorbeeld
de weg van Christus vrijmoedig te verkondigen.

R/ God van liefde, leid ons op uw weg.

Voor hen die honger en dorst lijden en in armoede leven,
dat er mensen opstaan die met hen delen;
en voor hen die zich nestelen in het aardse,

dat zij open staan voor wat van God komt en wat blijft.

R/ God van liefde, leid ons op uw weg.

Voor allen die lijden aan of door het coronavirus:

om goede zorg en barmhartigheid;

Voor allen die werken in de gezondheidszorg:

om kracht en wijsheid om vol te houden,

om steun van velen in hun omgeving.

R/ God van liefde, leid ons op uw weg.

Voor onszelf:

dat in ons leven de echo van Jezus' stem gehoord mag worden,

dat wij op de weg van de bekering blijven gaan

dat onze geloofsgemeenschappen voorbeelden zijn

van de goddelijke barmhartigheid en rechtvaardigheid;

dat de Heer al onze geloofsgemeenschappen vernieuwt.

R/ God van liefde, leid ons op uw weg.

Almachtige God,

Gij zijt ons nabij gekomen in uw Zoon.

Hij is onze Verlosser en roept ons Hem te volgen,

door Hem vinden wij leven en liefde.

Verhoor onze gebeden en maak van ons mensen

die door uw liefde de wereld een ander aanzien geven.

Door Christus, onze Heer.

Amen.

GEBED DES HEREN

Onze Vader die in de hemel zijt

Uw Naam worde geheiligd

Uw Rijk kome Uw wil geschiede

op aarde zoals in de hemel.

Geef ons heden ons dagelijks brood

en vergeef ons onze schulden

zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren

en breng ons niet in beproeving

maar verlos ons van het kwade.

GEESTELIJKE COMMUNIE

*“er zal een uur komen, ja het is er al,
dat de ware aanbidders de Vader zullen aanbidden
in geest en waarheid” (Joh 4:23)*

Mijn Jezus,
ik geloof dat Gij
in het allerheiligst Sacrament tegenwoordig bent.
Ik bemin U boven alles
en verlang U in mijn hart te ontvangen,
maar ik kan dit nu niet doen.
Daarom bid ik U:
kom op geestelijke wijze in mijn hart.
Ik omhels U, alsof Gij reeds gekomen zijt
en verenig mij geheel en al met U.
Laat mij nooit van U gescheiden worden.

SLOTGEBED

Heer, maak ons uw getuigen,
om zelf uw weg ten leven te gaan en uw liefde over te brengen.
Geef dat we onze missie mogen vervullen
met nederigheid en diep vertrouwen.
Moge onze dienst er een zijn
van vreugdevolle en levende toewijding aan het Evangelie.
Door Christus onze Heer. **Amen.**

Het logo van de Zondag van het Woord van God¹

Het logo van de Zondag van het Woord van God is geïnspireerd door de evangeliepassage van de Emmausgangers (vgl. Lukas 24,13-33); en legt de nadruk op de relatie tussen de reizigers, uitgedrukt in uiterlijke gebaren en woorden. Jezus verschijnt als degene die op de mensen “toekomt en meeloopt” (Lukas 24,15), “onder ons” (Johannes 1,14). In Hem “*is er geen Jood of heiden meer, geen slaaf of vrije, er is geen man en vrouw: allen tezamen*” we zijn “*één persoon in Christus Jezus*” (Galaten 3:28).

Terwijl Hij tussen zijn eigen leerlingen loopt, verkwikt Hij hun stappen en wijst Hij op de horizon van de evangelisatie, die in het logo wordt afgebeeld door de ster: “*Hij roept zijn schapen bij hun naam en leidt ze naar buiten. En als hij al zijn schapen naar buiten heeft gebracht, trekt hij voor hen uit, terwijl zij hem volgen, omdat zij zijn stem kennen*” (Johannes 10:3-4).

De woorden die Hij spreekt, zijn één met de woorden die Hij in zijn handen houdt: “*Wie is waardig het boek te openen en zijn zegels te verbreken?*” (Openbaring 5,2). Als de twee leerlingen verbijsterd zijn door wat gebeurd is, worden ze onmiddellijk gerustgesteld: “*Ween niet; de leeuw uit de stam van Juda, de wortel van David, Hij heeft overwonnen: Hij mag het boek openen en de zeven zegels verbreken*” (Openbaring 5,5). “*Beginnend met Mozes verklaarde Hij hen uit al de profeten wat in al de Schriften op Hem betrekking had.*” (Lukas 24,27).

Bekendheid met het Woord van God wordt geboren in een relatie, in de zoektocht naar het gezicht van God in de Schrift. De Schrift biedt ons geen concepten, maar ervaringen, het dompelt ons niet alleen onder in een tekst, maar het opent ons ook voor de ontmoeting met het beslissende Woord van het leven dat “*dient om te onderrichten in de waarheid en dwalingen te weerleggen, om de zeden te verbeteren en de mensen op te voeden tot een rechtschapen leven, zodat de man Gods voor zijn taak berekend is en toegerust voor elk goed werk*” (2 Timoteüs 3,16-17).

Op de achtergrond schijnt een groot licht: je kunt er de zonsondergang in zien van Lukas 24:29, maar je kunt er ook de “*opgaande zon*” in zien (Lukas 1,78) en die – in de Verrezenen – het aanbreken van een nieuwe missie aankondigt bestemd voor alle volkeren: “*Gaat uit over de hele wereld en verkondigt het evangelie aan heel de schepping*” (Markus 16,15).

¹ Ontleend aan en bewerkt naar: <https://c-b-f.org/en/Materials/Biblical-Pastoral-Resources/SotWoG-2021#english>

De leerlingen

“Twee van hen gingen naar een dorp genaamd Emmaüs” (Lukas 24,13). In de twee leerlingen legt Lucas het gezicht van alle gelovigen vast. De aandacht voor de wederkerigheid tussen mannelijk en vrouwelijk, die in de geschriften van Lucas terug te vinden is, heeft ertoe geleid dat sommigen hen als een koppel zien en de anonieme leerling identificeren als de vrouw van Cleopas.

Het licht

Als de zon ondergaat, verwarmt een ander licht de harten van de leerlingen: het licht van het Woord. In het eucharistische breken van het brood is er volledige gemeenschap met de Meester: “Toen werden hun ogen geopend, en ze herkenden hem” (Lukas 24,31).

De voeten

De Verrezene deelt de stappen van de mens en deelt de kracht van zijn Woord; Hij weet ze in de juiste richting te wijzen, want “Uw woord is een lamp voor mijn voeten en een licht op mijn pad” (Psalm 119,105). Daarvoor “stonden ze op en keerden ze terug naar Jeruzalem” (Lukas 24,33).

De Verrezene

Met discretie plaatst Jezus zich op onze weg, “zet zich in het midden”, leeft onze geschiedenis, onze vragen. Hij stelt vragen en luistert naar hen die het in de stilte van hun hart bewaren: “Jezus zelf kwam dichtbij en ging met hen mee” (Lukas 24,16).

De ster

Aangewezen door de Verrezene is het het teken van Evangelisatie: “Toen vertelden ze wat er onderweg was gebeurd en hoe Hij hen bekend was gemaakt bij het breken van het brood” (Lukas 24,35).

De boekrol

In de dialoog tussen het Oude en het Nieuwe Testament wordt het mysterie van het heil onthuld. “Beginnend met Mozes verklaarde Hij hun uit al de profeten wat in al de Schriften op Hem betrekking had” (Lukas 24,27).

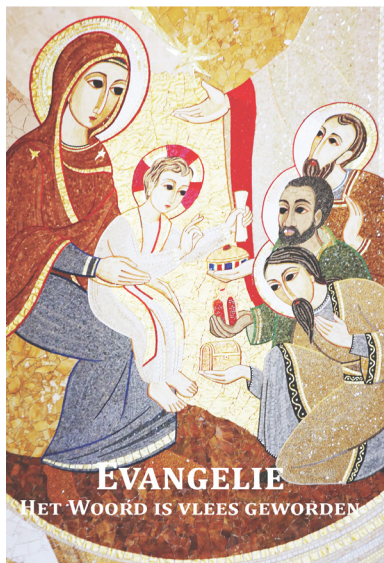
De wandelstok

Zwak en onzeker, zoals alle menselijke zekerheden, drukt de stok de broosheid uit van de leerlingen die “stilstonden, droevig keken” (Lukas 24,17). De Verrezene geeft hen kracht met het woord “scherper dan een tweesnijdend zwaard... in staat om de gedachten en de bedoelingen van het hart te beoordelen” (Hebreeën 4,12).

*Neem het evangelie
draag het bij je
en lees het elke dag:
het is Jezus
die met je spreekt!*

Franciscus

Niet alleen bij een Zondag van het woord van God maar met enige regelmaat herinnert paus Franciscus eraan hoe goed het is om een pocket-editie van de evangelies bij de hand te hebben. De Katholieke Bijbelstichting heeft in die aanbeveling en die vraag willen voorzien. met de uitgave van: *Evangelie: Het woord is Vleesgeworden*, dat de 4 Evangelies omvat en het boek Handelingen en de brief aan de Romeinen. Toch is het een mooi handzaam formaat gebleven, zo in de jaszak of zo in de handtas.

Het boekje kost slechts € 4,95 (inclusief verzendkosten in NL). Bij bestelling van grotere aantallen (50 en 100) zijn kortingen mogelijk.

Deze uitgave kan alleen besteld worden de KBS, en wel via het emailadres: info@rkbijbel.nl.

Zondag van het Woord van God

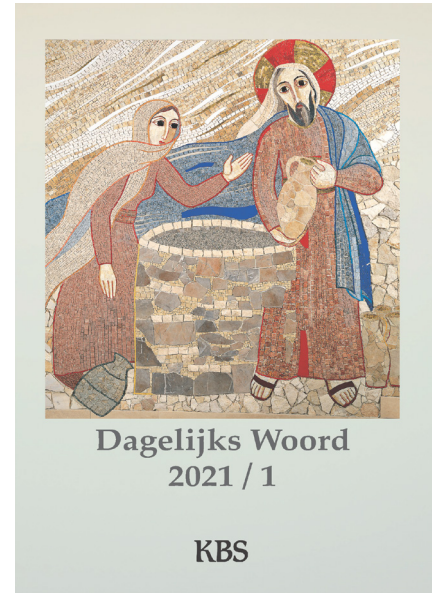
Op 30 september 2019, aan het begin van het jaar van de 1600ste verjaardag van de dood van de h. Hiëronymus publiceerde paus Franciscus *Aperuit illis*, een apostolische brief “*motu proprio*” waarmee hij de zondag van Gods Woord instelde voor de Kerk. Hiermee bepaalde de paus dat de 3de zondag van de Tijd door het Jaar wordt gewijd aan de viering, de overweging en de verspreiding van Gods Woord.

De dag die wordt gewijd aan de Bijbel, wil niet “een keer per jaar” zijn, maar een keer voor héél het jaar, omdat wij er dringend behoefte aan hebben vertrouwd en intiem te worden met de Heilige Schrift en de Verrezenen, die niet ophoudt het Woord en het Brood te breken in de gemeenschap van de gelovigen (*Aperuit illis*, nr.8).

De instelling van de Zondag van het woord van God biedt de Katholieke Bijbelsichting een nieuwe kans om haar doelstelling te realiseren: liefde voor de heilige Schrift onder katholieken bevorderen. Het gebruikelijke Leesrooster wordt nu vervangen door de uitgave van: *Dagelijks Woord*, met korte dagelijkse schriftteksten, en overwegingen en gebeden daarbij. Vanaf 29 november 2020 vindt gebeurt deze uitgave in de vorm van drie of vier cahiers per jaar.

Deze uitgave van de KBS is een handzaam en kan als dagboek worden gebruikt voor persoonlijke en gezamenlijke meditatie dieper in gaan op het Woord van God. De dagelijkse Bijbeltekst is voorzien van een korte overdenking en een gebed. Samenstellers namens de KBS zijn Mgr. J. Liesen, bisschop van Breda en bisschopreferent voor liturgie en Bijbel en diaken V. de Haas, stafmedewerker van de KBS.

De uitgave kan worden besteld bij de KBS (info@rkbijbel.nl); de prijs per los boekje inclusief verzendkosten is € 4,50. Bij aantallen van 10, 50 of 100 zal er een korting zijn.

KBS

Katholieke Bijbel Stichting
rkbijbel.nl